

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.
 Inse: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, do 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslane, preklicji, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znanka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, prilčno. — Telefon št. 334.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti v Jugoslaviji:

V Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 300—	celoletno	K 480—
polletno	150—	polletno	240—
3 mesečno	75—	3 mesečno	120—
1	25—	1	40—

Novi naročniki naj pošiljajo v prvi naročnino vsaj 30% po nakazilu. Na samo pismenu naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, L. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane. Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1'20 K. Poština plačana v gotovini.

13. aprila 1918.

Zgodovinski dan čehoslovaškega naroda.

Spomladi l. 1918. se je tudi avstrijskim Nemcem in Madžarom začelo svitati, da so centralne vele-vlasti vojno pravzaprav že izgubile. Začeli so se poskušati raznih vlad in najvišjih mešetarjev za mir z antantom. Toda antanta je z oljkovo vejico nastopajoče tolovaje zavrnila z zaničevanjem. In takrat se je avstro-ogrski zli duh, zunanji ministar grof Czernin predrznil, da je še zadnjič zagrozil avstro-ogrskim Slovanom z železno pestjo. Nič več si ni upal takrat najmočnejši državnik pred delegacije, nego je stopil pred očete dunajskega mesta ter izbruhal svoj žolč. Dasi je sedel sam na zatožni klopi zaradi propale svoje politike, ki je stala državo neizmernega gorja, se je Czernin hotel za vse svoje neuspehe ter za zločine svoje generalitete maščevati nad svojimi sodniki — Slovani. Obtoževal jih je veleizdajce, češ, da njih resolucije pozivljajo antanto na nadaljevanje vojne, in iz usmiljenja do nemških in madžarskih mater pozivljajo Nemce in Madžare na najodločnejši boj proti Slovanom. Klic slovenskih narodov po enakopravnosti in narodni osamosvojitvi, po resnici in pravici je proglasal grof Czernin za veleizdajstvo ter napovedal boj do iztrebljenja.

Zlasti Čehom in Jugoslovenom. A zmotil se je: groženj nemško-madžarskega ministra se slovenski narodi avstro-ogrskemu bivšemu monarhu niso ustrašili. Dale so pač te groznje vsenemškemu hujskačemu novega orožja za hujskanje in denunciacije, opogumile so znova besni furor teutonizma, ki je hotel na grobeh slovenskih narodov zgraditi Veliko Nemčijo od Hamburga do Carigrada, toda Slovane so le dvignile na nov odpor. In slovenske vrste so se sklenile še trdneje.

»Jugoslovenski klub« je poslal Češkemu svazu brzojavko, ki je pred vsem svetom potrdila znova, da česko-jugoslovenskega bratstva ne more razdreti nobena sila, nobena laž in nobena spletkarja.

»Češki svaz« naj sprejme zagotovilo, da bodo Jugosloveni v žalosti in veselju vztrajali ob strani češkega naroda v boju za njega in svojo čast in obstanek. Trdno sklenjeni bomo našo skupno pravično stvar dovedli do zmage, pravi tista brzojavka.

In jugoslovenski in češki narod sta poslej na javnih shodih proglašala neomajno voljo vztrajati v svojem boju za svobodo do zmagovitega konca.

Predsednik »Češkega svaza«, poslanec Stanek je odgovoril Jugoslovenskemu klubu:

»Znova zatrjujemo, da je celokupni češki narod trdno odločen, v zvezi z Jugosloveni nadalje stremeti, da dosežemo ono veljavo, ki gre Slovanom kot enakovrednim in samopravnim narodom. Naše edinstvo ne razbije nihče. V neomajni zvestobi in solidarnosti se ho- no roko v roki boriti blajošumihly roko v roki boriti za boljšo bodočnost.«

Tako se čita v brzojavki, ki je hkratu vabilo na veliko manifestacijo v Pragi, v soboto, 13. aprila. Ta manifestacija naj bi bila izraz češke in jugoslovenske neomajne odločnosti in najodkritjšega protesta proti sistemu, ki vidi vedno le Nemce in Madžare. »Mi korakoma naprej pogumnega srca,« je sporočil Stanek, »in krepi nas globoka vera, da je naša bojna vrsta neprodna, naša stvar nepremagljiva.«

In Jugosloveni so se temu vabilu odzvali. V praškem reprezentančnem domu so se 13. aprila zbrali voditelji in zastopniki vseh čeških političnih, gospodarskih in kulturnih institucij ter strank. Se nikdar ni bil češki narod tako popolnoma zastopan na skupnem zborovanju. Na zboru je vladalo najsvetelnejše razpoloženje. Čehi in Jugosloveni so hoteli priseči javno, da se — ne pokoré več!

In to prisego je čital najpopularnejši češki romanopisec, genialni Alojzij Jirásek.

... Nezlomljen, v trpljenju zjekljenel je veroval in veruje v naš narod, da iz burje svetovne vojne vzcvete končno tudi njemu novo, lepše življenje... Nič drugega ne čemo kot živeti svobodno in samostojno življenje, skrbeti za svojo usodo pod lastno suverenostjo in graditi brez spon svoj svobodni dom... Zbrali smo se, da navzgor in navzdol manifestiramo, da ves narod stoji kot graniten zid... In v nezlomnem zaupanju v končno zmago najsveteljših svojih pravic dvigamo svoje roke in pri dragem spominu na prednike, pred narodom, nad grobovi naših padlih v mogočnem akordu vseh svojih daš

obetano, danes in za vso bodočnost.

Ostanemo, kjer smo se ustavili: zvesti v delu, zvesti v boju, zvesti v trpljenju, zvesti do groba! Vztrajamo do zmage! Vztrajamo, dokler ne pozdravimo samostojnosti vsega naroda!

Vtisek te izjave je bil nepobiten; odigrali so se prizori, ki jih ne pomni češka zgodovina. Te pri-sege so se udeležili tudi jugoslovenski državni in saborski poslanci, zastopniki naših kulturnih društev, naših mest ter našega zavednega ženstva. In na izraze popolne enodušnosti Jugoslovenov s Čehi je izjavil še dr. Karel Kramář:

... Ko so Čehi in Jugosloveni v svoji majniški deklaraciji (leta 1917) vsemu svetu naznanili neomajno voljo svojih narodov, nam je bilo vsem jasno, da sta od tega hipa naši usodi nerazločljivo zvezani. Zgodovinski trenutek nas je združil za večne čase... Kakor ste prišli k nam posvedočiti svoje zavezništvo, tako vam obetamo mi in

z nami ves narod, da vas nikdar ne zapustimo, da je vaš boj naš boj, naša zmaga vaša zmaga za vso bodočnost!... Ves češki narod kliče bratom na jugu iz vse duše: Zvesto za zvestobo za večno!

Jutri proslavimo ta zgodovinski dan. In naš župan je odposlal v Prago sledečo brzojavko:

Československa in jugoslovenska liga — Praha, Radnice.

Ljubljana, ki je danes prva slovenska občina svobodne edinstvene Jugoslavije, ponavlja prisego, storjeno med češkoslovaškimi in jugoslovenskim narodom dne 13. aprila 1918:

Vaš boj je naš boj, Vaša zmaga naša zmaga! Zvestobo za zvestobo na vekomaj!

Župan dr. Tavčar.

S to brzojavko se strinja ves naš narod. Svobodni smo, češkoslovaška republika in Jugoslavija sta ena duša, eno srce, združeni v neomajni zvezi na življenje in smrt! Tako ostani na vse veke!

Švedski in naš kmet.

Znani italijanski novinar Luigi Barzini je poslal iz Persborga na Švedskem milanskemu listu »Corriere della Sera« zanimiv dopis o švedskih kmetih. Našo javnost bo ta dopis gotovo interesiral, ker so tudi pri nas dane možnosti, da se povzpne naš kmet do one politične, gospodarske in kulturne višine, v kateri živi in deluje švedsko kmetstvo.

Barzini se je v neki vasi spoznal z dvema kmetoma, bratoma Johnom in Jeronimom Werkmásterom. Eden je znan slikar, drugi pa pesnik, toda oba obdelujeta zemljo. Skoraj v vsaki vasi je našel umetnika ali književnika. Okrajja Delekarliju in Vermland sta znana kot zibelki inteligence. Barzini pravi, da so ti kraji že davno dali smer švedski literaturi, ker ni nikjer na svetu tako naprednih kmetov, kakor ravno tu. Barzini piše: Na Švedskem je bil kmet vedno absolutni gospodar sebe in svoje zemlje, suveren na polju in v svojem domu. Pod strehami preprostih hiš in kolib se je ustvarila ljuba sumna zavest lastne moči in nedotakljive pravice, podobna duhu, ki je v drugih državah ustvarjal zvest in ponos plemičev v njihovih kulah.

Švedski kmet je kot gospodar polja in gozdar na višku svojega sveta. Razen Boga in kralja, je kmet najvišji tvor. Bogu in kralju je služil švedski kmet vedno na svoj način, brez bigotizma in servilnosti. Ena kmetskih pesmi pravi: Naj me vzame vrag, če bi se pred komurkoli umaknil le za dlako z mesta, kjer imam pravico, da stojim častno in pošteno. To vam je ponosen, bojevit, pravičen in pošten narod.

Švedski kmetski narod je imel v zgodovini precej vzvišenih trenutkov. S svojimi rokami je postavil kraljevsko krono na herkuleško glavo Geste Vasa, ki je bil tudi kmet, in tako osnoval dinastijo, ki mu je dala slavne vlade Gustava in Karla, ki so izvojevali take zmage, da se je včasih zdelo, da hočejo obnoviti sijaj Normadov v stari Evropi. Ti kmetje so stvorili narod in državo, ki so jo upravljali tudi kmetje. Njihovo zborovanje je bilo vedno resen, trezen in moder sestanek kmetov. To je najstarejši parlament na svetu in skoraj ho pet stoletij, odkar neprestano obstoji in dela. Pet stoletij sedijo v tem parlamentu kmetje. Resni in bistri kmetski zastopniki v dolhih nogavicah in s hlačami iz črne ali

bele kože. V parlamentu se razpravlja z veliko previdnostjo o raznih reformah. Zastopniki se bolj razgovarjajo nego govorijo, toda razgovarjajo se tiho, dostojanstveno in brez psovok.

Švedska je prva država, ki je dobila splošno in tajno pravico glasovanja, za kar je bila že davno zrela, ker na Švedskem ni analfabetov in je vsemu narodu dana priložnost za večjo izobrazbo. Ne sme se misliti, da prevladuje vedno v tej kmetski demokraciji konservativni duh, pa tudi ne destruktivni. Kmetje na Švedskem dajo vsemu pravo mero, tako v državni upravi, kakor v kulturi in gospodarstvu. Zato nobenemu ne pride na misel, da bi iskal nebesa, ki jih obeta Ljienin v Moskvi. Švedski kmet živi v svoji domovini, kakor da bi bil v raju.

Ali ni med jugoslovenskim in švedskim kmetom v gotovih ozirih precej skupnih točk? Ali ni tudi srbski kmet postavil na prestol kmeta, da dobi naš narod slavno dinastijo? Pa tudi naravne inteligence ne manjka našemu kmetu. Namesto demagoške politike, s katero so naši klerikalci zaslepili pred vsem slovenskega kmeta, da se je vzdramil komaj po grozotah svetovne vojne, naj začne naša inteligenca s požrtvovalnim prosvetnim delom na kmetih in z državno pomočjo bo naš kmet kmalu prost vsrig nazadnjaštva.

Kaj je soseska?

(Iz pravnih krogov na Stajerskem.)

Pred kakimi 25. leti so se toževali nekateri posestniki Teharske vasi ali soseske za Ledino, to je zemljišče okoli cerkve sv. Štefana na Tehrih, z občino Teharsko, ki sega od Štor do Zavodnje pri Celju in od Bukovega žlaka do »Gorec Bavec« in Srebotnika ter Žirov. Šlo je za to, ali je Ledina last samih Teharčanov, soseske nekdanjih plemičev, ali pa spada cel občini. Pravda je šla za sosesko pod vodstvom rajnega Pečnik do Dunaja in spoznano je bilo slednje, da je lastnica Ledine samo soseska, ne občina Teharska, da pa ima oskrbovati Ledino in gospodariti na njej občinski odbor z županom, dohodki pa gredo soseski.

Ta odločba je od takrat, ko je izšla, dozdaj veljala pred oblastmi in sodišči v toliko, da je kupne pogodbe v imenu soseske podpisovali in sklepali občinski odbor z občinskim predstojnikom na čelu, ne župan kot načelnik soseske (»rihtar«).

V pravi neke soseske z nekaterimi sosedji, pa je soseska se postavila na stališče, da je soseska družba v zmlusu občnega državljankega zakonika.

Alfonz Daudet:

Tartarin na planinah

Roman.

Prevedel dr. Ivo Šorli.

Naposled se je celo Zabavno društvo, staro, častitljivo Zabavno društvo odreklo svojim kvartam in partam in se prelevilo v Planinsko društvo, vzemši si v vsem za vzorec sloveči »Alpine Club« v Londonu, ki je po svojih plezalcih zaslovel celo do Indije. Nekoliko različke je ostalo samo v tem, da Taraskonci niso zapuščali svoje domovine in iskali za svoje pohode tujih čer, ampak da so se zadovoljili s tem, kar jim je bilo pred nosom, ali bolje, pod ного, čim so prestopili mestna vrata.

Planine v Taraskonu?... Če ne planine, pa planince — tisti grički, duhteči po materini dušici in sivki, niti hudo strmi niti hudo visoki (150 do 200 metrov nad morjem), ki se dvigajo kakor modri valovi iznad provensalskih cest in ki jih je bujna domišljija teh ljudi krstila s čudovitimi, a vedno značilnimi imeni: Strašna gora, Vrh sveta, Orjakovec i. t. d.

Čez vse lepo je gledati Taraskonce ob nedeljah zjutraj, ko vsi okrašeni, s cepini v rokah, z nahrbtniki in šotori čez pleča ter s četo trobentačev pred seboj, odhajajo na

svoje »ture«. Drugi dan pa poroča o tem »Forum«, njih list, seveda v tako bujnih barvah in pretiranih izrazih, govoreč o »prepadih, globelih, strašnih žrelih«, kakor bi pisal o poteh na Himalajo. Toda, kar je res, je res: Taraskonci so si uprav s temi izprehodi pridobili to, kar je odklikovalo prej samo Tartarina, vrliga, hrabrega, junaškega Tartarina: — svoje »dvojne mišice«.

Če je Taraskon vsa južna Francija na malem, je Tartarin Taraskon sam. Mož ni samo njegov prvi meščan: on je njegova duša, njegov genij — v njem so združene vse njegove vrline in napake. No, pa kaj bi govorili! Saj poznamo njegova prejšnja junaštva: ne samo njegove uspehe na pevskem polju (o, duet iz opere »Robert le Diable« v Bézuquetovi lekarni), ampak tudi prečudno odisejo njegovih lovov na leve, od koder je pripeljal tisto vrlo kamelo, zadnjo v Alžeru, ki je potem izdahnila v visoki starosti in visokih časteh, ter hrani mesto njene kosti v svojem muzeju med drugimi taraskonskimi znamenitostmi.

Kar se tiče Tartarina, je še vedno stara grča. Čeprav jih nosi že svojih petdeset na hrbtu, ima še vse zobe in izvrstne oči, pred vsem pa še vedno isto izredno domišljijo, ki vsako reč kakor skozi daljnogled silno približa in poveča. Skratka: ostal je to, kar je rekel o njem vrli poveljnik Bravida: »Tartarin je kuncel«

Dva, dva kunca pravzaprav! Zakaj v Tartarinu kakor v vsakem Taraskoncu živi dvojno strogo različnih vrst kunccev: divji in domači kuncel. Divji kuncel se podi neprestano okrog, je predrzen in premeten, sploh pol vraga; domači kuncel se drži hiše, skrbi za svoje ljubo zdravje, se ne boji nobene reči bolj od kakega napora ali prepaha ter se izogiblje sploh vsemu, kar le od daleč diši po nevarnosti in smrti.

Vemo, kako malo je ta pametnost Tartarina ovirala, da bi se ne bil izkazal hrabrega, včasih celo junaškega moža, vendar pa si ne moremo kaj, da bi ne vprašali, kaj vraga išče s svojimi petdesetimi leti vrh Ridija (Regina montium), ko si je bil tako krvavo zaslužil pravico do mirnega in udobnega življenja.

Na to bi vedel najbolje odgovoriti podli Costecalde!

Takih ljudi, kakršen je puškar Costecalde je v Taraskonu le malo. Saj ga je sama zavist, nizka hudobna zavist! Ta grda lastnost se mu pozna že po tisti zlobni gubici kraj tankih ustnic in na nekakem žoltem puhu, ki se mu sunkoma dviga iz jeter ter zakaja njegov široki, gladko obrtiti, pravilni in na obeh straneh kakor naklepani obraz, ki je zato še najbolj podoben stari medalji kakega Tiberija ali

Ob Sredozemskem morju živi še obilo divjih kunccev, ki slovó za prav prekanjene živali.

Kavakale. Zavist je pri tem človeku naravnost bolezen, in najlepše je, da se mu je še skrivati ne zdi potrebno. Da, če včasih prekipi njegov temperament, kar sam pove: »Vi si ne morete misliti, kako to grizenje po drobu hudo stori!«

Razume se, da je glavni vzrok Costecalde dovi bolezen — naš Tartarin. Toliko slave in časti nemu samemu človeku! Povsod le on! In počasi in skrito, kakor črv v pozlačenem lesu kakega malika gloda puškar zdaj že dvajset let pod skorjo tega slovečega imena, ga izpodjeda in izpodkopuje. Če je Tartarin zvečer v društvu pripovedoval, kako je prežal na leve, in kako se je klatil po neizmerni Sahari, je Costecalde vsak hip zmaljal z glavo in se tiho zabehetal.

»Toda, kaj pa — kože Costecalde? Kož, levjih kož, ki nam jih je poslal, pa le ne boš tajil? Saj visijo v salonu našega društva!«

— He, he, saj res... Kakor da v Alžeru ne bi bile na prodaj...

»Ampak te luknje... čisto okrogle in naravnost v glavo?...«

— Ojej, ojej, Ali ste že pozabili na tiste čase, ko smo streljali v kave? Ali niso naši klobučarji prodajali le prevrtanih in razstreljenih, če jih kdo ni mogel sam zadeti?...

Seveda taki napadi Tartarinovi lovski slavi niso mogli do živega in nihče ni dvomil, da je junak podrl toliko in toliko divjih zverl,

Zato naj v naslednjem objavimo, kako sodijo in so sodile oblasti o pravni lastnosti sosesk.

Leta 1877. sta prišli v prepričani soseski Šmarjeta in Trnovlje pri Celju zaradi svojih »gmajn«, to je soseskinj zemljišč.

Tedaj sta deželni odbor in namestništvo v Gradcu izrekli, da ni bila občina s soseskinim premoženjem nič opraviti, ker § 11 občinskega reda pravi: »Pravice do lastnine in užitka, katere imajo celi razredi ali pa pojedinci občanov, ostajajo nespremenjene.«

Tako so sodili v Gradcu l. 1877. leta 1889. so pa na Dunaju prisodili občinskemu odboru Teharskemu upravo soseskine Ledine.

Leta 1875. je občinski odbor v St. Pavlu pri Prebodu s privolenjem soseskinih volilcev prodal neko zemljo. Tukaj torej že nastopa občinski odbor, kakor pozneje pri Teharjih, kot upravitelj soseskine zemlje in sodišče je to sprejelo po potrdilu okrajnega zastopa.

Leta 1884. je v neki soseski njen župan sosedom »kazalo« — izrazil se je za to stvar ohraniti — da se naj zberejo, da bodo sklopali, če se sme nekaj soseskine zemlje prodati. Zbrali s ose in dovolili »na sajah« — pač sajah — da se naj dotično zemljišče proda in sklenili so prodajo pogodbo županu dotične soseske, ne predstojniku občine, in dva sosedla, občinski predstojnik je pogodbo potrdil s pristavitkom, da se je sklenila po stari šegi po sklicanju (»ukazu«) volilvenih upraviteljev, okrajni odbor je stvar odobrili in sodišče je kupljeno zemljo na kupca prepisalo.

Eden sosed je vložil tožbo, da naj bi prodaja in kup ne veljala, pa je tožbo pri vrhovnem sodišču izgubil.

V tem slučaju se je brez pisane postave postopalo tako, kakor predpisuje kranjski občinski red glede »spodobnih« — naših sosesk — v drugem dodatku in osmo poglavje češkega občinskega reda.

V štajerskem deželnem odboru so vsled mnogih sporov in pravd leta 1894. začeli pripravljati spremembo § 11 občinskega reda o imovinah sosesk in njih upravljanju, da do kakakega sklepa v dež. zboru pa ni prišlo in zato imamo še danes pravno negotovost o bistvu sosesk in oskrbovanju njim lastnega premoženja.

Onim, ki hočejo soseske imeti za družbo po občnem državljanskem zakoniku, manjka kar prvi bil ustroj (organizacija) te družbe. Kdo spada k njej in kake deleže soseskinega premoženja imajo posamni družabniki. To ni nikler stanovitno določeno in zato ne morejo nikler izvoliti župana, ako se začnejo za deleže premoženja pripraviti in tudi pooblastila ne morejo veljavno nikomur dati, ker ob sporu o deležih ne morejo priti do večine (§ 825 do 833 o. d. z.).

Kakor so torej razmere, bo pač kazalo, ravnati se po prej imenovani »stari šegi« in »ukazu«, t. j. sklicevanju volilcev, od katerih ima vsak samo en glas — po »stari šegi« — in večina vseh enakovrednih glasov odloči (§ 75 obč. reda).

Da pa se izognemo na Štajerskem prepotnim in pravdom o soseskah in njih premoženju, treba razširiti drugi dodatek h kranjskemu občinskemu redu na našo zemljo.

vajal je: Že nekaj časa se povsodi grozi, strahuje in ubija. Razbojniki sami seveda ne tvorijo stranke in druge stranke jih odklanjajo. Ne marajo jih sicer, niso pa vedno tako modre, da bi jih ne izzivale. Žrtve, ki padajo, ne spadajo k nobeni stranki, nimajo svoje barve. Turati ne obtožuje nasprotnih strank, obsoja pa zmoto, razširjeno na vseh koncih in krajih, namreč da je nasilje opravljeno in koristno, če ga izvajamo mi sami, da je pa zločin, če se izvaja proti nam. Zmota je tudi, ako se sodi, da je znak strahopetstva. Če se na nasilje ne odgovori z nasiljem, češ, da se s tem nasilježi spodbujajo. Turati je podal vzgled, koliko nedolžnih ljudi je že zadelo nasilje. Glede takozvanih »kombatov« je vprašal: Čemu so šet tu ti bojovniki, ko ni več voine? Proti komu, proti kakšni stvari se bore? Ako je res kaka stvar, proti kateri se moramo boriti, je to vojna, ki zopet grozi! Ali smo padli za viška moderne civilizacije in najtemnejši srednji vek? Civilizacija med ljudmi je začela onega dne, ko se je človek odrekel pretevnim pravici, da je sodnik in stranka v lastni stvari, da si sme sam krojiti pravo! Nobena justica na tem svetu še ni popolna, prepogostoma je le organ kake stranke, kake vlade, kakake razrednega navedla, stoil v službi interesa posameznih oseb, strank in razredov. Naloga bodočnosti in proletarske organizacije bo, da se doseže, da bo justica služila samo splošnim koristim brez pristranosti in protekcije. Vedno sem trdil, da nasilje ni moč, marveč zanikanje moči, da je nasilje slabost in da ustvarja slabost. Vsek poskus nasilja mora donesti le škodo. Nasilje utegne sicer dovesti do kake zmage, škodljivo pa je stvar, ki naj bi se pospeševala.

Nasilje svobodo volilnemu gibanju v Italiji zaimačuje Giolitti v navodilnih prefektov za nove volitve. Pravi, da vlada hoče vsem državljanom nepristransko in izdatno varovati svobodo uveljavljanja volilne pravice in strogih mehan zakona. Posebno se mora paziti, kako vršijo občinske uprave svoje dolžnosti in zmislu volilnega zakona, tako da se bodo držale vseh predpisov glede izločitve potrdil o vpisu v volilni imenik, da se bodo držale predpisov glede izjav o predloženih kandidatih listah in glede izkazne za pristop v volilne prestore. Novo državno predstavništvo mora biti svoboden izraz volje dežele. To se prav leno čita ali v Primorju se oblasti prav nič ne držijo Giolittijevih navodil in kakor vse kaže, se jih tudi ne bodo držale. Na občnem zboru političnega društva »Edinost« v Divači je zahteval dr. Podgornik iz Gorice jamstva za volilno svobodo, kajti sedaj se volilna svoboda ovira in ako pojde tako nepravilno, bodo volitve nezakonite. Na tem občnem zboru so se tudi čule ostre besede s strani raznih govornikov, kako so volilni imeniki sestavljeni v priloz Italijanom, kako so se jugosloveni, reklamacije kratkoma odklanjale in kako se dela z vso silo na to, da se Jugoslovene oropa volilne pravice in se jim onemogoči dostop na volišča. V Primorju se vrši torej vse ravno nasprotno navodilom ministrskega predsednika Giolittija.

Knoxova resolucija za mir z Nemčijo in svetovni mir v ameriškem senatu zbuja vseobčno pozornost. Senator Knox je predlagal, naj se sklene mir tudi med Ameriko in Nemčijo ter naj se začne pogajanja zaradi sklenitve trgovskih pogodb. Dalje pravi: Naša politika v bodočnosti bo tale: Ako bi svoboda in mir Evrope nanovo grožala kakšna vlast ali zveza vlasti, bo Amerika smatrala tak položaj za resen nemir ter za pogibeljno nevarnost lastnemu miru in svobodi. Amerika se bo v takem primeru takoj posvetovala z drugimi ogroženimi deželami, da odbije tako nevarnost. Če nastane potreba, bo delala Amerika skupno s prijatelji civilizacije, da jo ščiti. Ako ta predlog sprejmejo tudi druge države, bi bilata zveza mnogo močnejša nego vsaka druga, ki ima pogodbo na pergamentu. Taka politika odgovarja doktrini Monroe ter mora biti temelj vsaki drugi ameriški diplomaciji. Dalje pravi Knox, da Amerika versailskega miru ne more priznati, ker vsebuje odločbe, ki jih ne more sprejeti noben senat in nobena vlast. V tej mirovni pogodbi se govori o novih mejah v srednji Evropi, ki jih ni Amerikanci ne moremo podpisati. Mi torej versailskega miru nikdar ne podpisemo ter sklenemo mir z Nemčijo na podlagi direktnih pogajanj. Da se nas ne bi napačno razumelo, se hočemo sporazumeti takoj z vsako ogroženo državo, ako bi civilizaciji grozila nova pogibelj kakor l. 1914.

Novo vodstvo komunističnega kluba. Ker je večina nezadovoljna z dosedanjim komunističnim vodstvom, so poslanci komunističnega kluba večraj izvolili nov odbor. Nezadovoljstvo je nastalo radi diktatorskega obnašanja g. Markovića v stranki in v konstituantni. Novi odbor je izvoljen tako: Predsednik Trifa Kacelovič, podpredsednik Lovro Klemenčič, tajniki: Miloš Trebinjac, Vlado Čopič in Milan Nedilj.

Protiče osnuje svoj list. Stojan Protič je izjavil svojim prijateljem, da se ne smatra več za člana radikalnega kluba, ker so radikali glasovali za obznanje. S političnega polja se ne bo umaknil. Govori se, da bo Protič razširil svojo akcijo in da bo osnoval svoj list. Na jutrišnji seji verifikacijskega odbora se bo razpravljalo o mandatu g. Protiča, ker ni prišel in ker ne prihaja k sejam konstituantno.

Zaščita nemških narodnostnih manjšin v državi SHS. Iz Maribora poročajo: »Tagespost« od 9. t. m. prinaša pod naslovom: »Schutz der deutschen Minderheiten im Staate SHS« poročilo o seji štajerskega deželnega zbora, v kateri je zahteval krščansko-socialni poslanec Kölbl, da nemško-avstrijska vlada potom urada za zunanje zadeve stori pri naši centralni vladi v Beogradu in pri pokrajinski vladi v Ljubljani vse korake, da se v smislu mirovne pogodbe zaščiti nemške manjšine na Štajerskem, ker je njihov položaj baje neznosen in se jih narodnostno in gospodarsko zatira na vseh koncih in krajih. Dr. Hübler je zahteval, da se i. dvigne nepostavne sekvestre, 2. dvigne sodnijska kontrola nad prodajo avstrijske posesti v Jugoslaviji in 3. da se uredi višina potovalnih pristojbin. Namestnik deželnega glavarja Pongratz je tem predlogom pritril, nakar so bili soglasno sprejeti. Tako se zavzema Nemci za svoje maloštevilne pristaše pri nas. In mi?

Socialist Turati o nasilju. Filjo Turati, znani umerjeni socialist, je imel v Milanu govor, v katerem je obsodil s plamtčavo zgovornostjo nasilje, pa naj ga izvršuje ta ali ona stranka. Iz

valaj je: Že nekaj časa se povsodi grozi, strahuje in ubija. Razbojniki sami seveda ne tvorijo stranke in druge stranke jih odklanjajo. Ne marajo jih sicer, niso pa vedno tako modre, da bi jih ne izzivale. Žrtve, ki padajo, ne spadajo k nobeni stranki, nimajo svoje barve. Turati ne obtožuje nasprotnih strank, obsoja pa zmoto, razširjeno na vseh koncih in krajih, namreč da je nasilje opravljeno in koristno, če ga izvajamo mi sami, da je pa zločin, če se izvaja proti nam. Zmota je tudi, ako se sodi, da je znak strahopetstva. Če se na nasilje ne odgovori z nasiljem, češ, da se s tem nasilježi spodbujajo. Turati je podal vzgled, koliko nedolžnih ljudi je že zadelo nasilje. Glede takozvanih »kombatov« je vprašal: Čemu so šet tu ti bojovniki, ko ni več voine? Proti komu, proti kakšni stvari se bore? Ako je res kaka stvar, proti kateri se moramo boriti, je to vojna, ki zopet grozi! Ali smo padli za viška moderne civilizacije in najtemnejši srednji vek? Civilizacija med ljudmi je začela onega dne, ko se je človek odrekel pretevnim pravici, da je sodnik in stranka v lastni stvari, da si sme sam krojiti pravo! Nobena justica na tem svetu še ni popolna, prepogostoma je le organ kake stranke, kake vlade, kakake razrednega navedla, stoil v službi interesa posameznih oseb, strank in razredov. Naloga bodočnosti in proletarske organizacije bo, da se doseže, da bo justica služila samo splošnim koristim brez pristranosti in protekcije. Vedno sem trdil, da nasilje ni moč, marveč zanikanje moči, da je nasilje slabost in da ustvarja slabost. Vsek poskus nasilja mora donesti le škodo. Nasilje utegne sicer dovesti do kake zmage, škodljivo pa je stvar, ki naj bi se pospeševala.

Iz naše kraljevine.

Razburljiv lov nevarnega vlomila v Zagrebu. Zagreb, 11. aprila. Znani zagrebški vlomilec Vladimir Novak, ki je pred nedavnim časom ukradel trgovcu Račiću zbirko dragocenih poštinih znamk v vrednosti 1.200.000 K, je bil aretiran na Reki, a je pobegnil. Danes zvečer je po končani predstavi v Metropolu opozoril neki vojak, Novakev sošolec, službojočega stražnika Petra Plečaka na to, da je bil Novak v kinu. Stražnik je pristopil k označenim osebi in zahteval, da se legitimira. Mladenič je odgovoril, da se piše Nemeth in da je delavec v papirni. Kljub temu ga je hotel stražnik odgnati na stražnico. Že na Zrinjevcu je skušal Novak pobegniti, a mu ni uspelo. Na voglu Petrinjske in Sudniške ulice je segel v žep, potegnil iz njega velik samokres ter ustrelil proti stražnikovu trebuhu, a se je ta pravčasno umaknil. Nato je nameril Novak samo-

kres na glavo stražnika in oddal še 4 strele, ki pa niso zadeli. Ker v revolverju ni bilo več nabojev, ni mogel več streljati naprej. Stražnik mu je odvzel samokres ter z njim udaril nevarnega zločinca po glavi. Med časom se je zbrala velika množica ljudi, a Novaku se je kljub temu posrečilo uiti. V Gjozjevičevi ulici je skočil v neko hišo, razbil steklo na stopnišču ter splezal na streho, nato se je po žlebu spuščal na vrt, se povzpela na drugo hišo, splezal po žlebu na ulico ter pobegnil preko Sajmišta. Beg se mu je popolnoma posrečil. Zvečer je policija odposlala močne patrole in množico detektivov, ki se jim pa ni posrečilo, Novaka priti. — Prav kakor v filmu!

Ubit razbojnik. Beograd, 10. aprila. Včeraj se je posrečilo našim orožnikom priti in ubiti znanega zločinca Dadića iz Južne Srbije. Pri lovu nanj so se odlikovali zlasti muslimani. Dadić je ubil 12 oseb ter grozil, da bo ubil še 1000 žen, ker so oblasti za-

Neodrešena domovina.

Jugoslovenom goriškega, istrskega in tržaškega volilnega okrožja pošilja politično društvo »Edinost« krepak volilni oklic, v katerem pravi: Narodno nasprotje bi rado volitvam naredilo pomen plebiscita. To zanikamo odločno, ker kljub proporcionalnemu volilnemu sistemu ni jamči, da se izkaže pri teh volitvah resnično razmerje obeh narodnosti. Preveč se je in se bo bo še storilo v nasprotno svrhu. Ne gre za plebiscit, nego za to, da odpošljemo v Rim naše svojevrstno rodu in zaupanja, da bodo lastniki naših čuvštev in stremiljenj naših pritožb in zahtev. Zahtevati bodo morali, da se izpolni vse, kar se je v imenu Italije na neajlovesniški način obetalo vpricho vsega civiliziranega sveta. Jezikovno pravice, narodno šolstvo, gojitve narodne kulture spoštovanje narodnega značaja in zemlje, nedotakljivost naše narodne enotnosti in skupnosti z vsem

Telefonska in brzojavna poročila.

IZPRAZNITEV DALM. OTOKOV.

d Split, 11. aprila. Danes dopoldne se je vršila v vodni zgradbi seja jugoslovensko-italijanske komisije, ki ima nologo, določiti modalitete evakuacije korčulanskih otokov. Sklenili so, da 11. aprila naše oblasti prevzamejo upravo na Mljetu in Korčuli, dne 18. pa na Hvaru in Visu. Dne 17. aprila zaseda imenovane otoke naša vojska in orožništvo.

JUGOSLOVENSKI NEZAVISNI SOCIALNO - POLITIČNI KLUB ZA »JUGOSLAVIJO«.

Zagreb, 10. aprila. Danes dopoldne se je vršila tu skupščina »Jugoslovenskega nezavisnega socialno-političnega kluba«, na kateri so govorili Milan Marjanović, Jovo Banjanin in Ante Pavelić. V sprejeti resoluciji obžaluje klub, da je ustavni odbor pristal na to, da se država naziva S. H. S. in zahteva, da se to ime spremeni v »Jugoslavija«, ker le to ime vsebuje v resnici skupen, enoten pojem.

PAŠIČEVO PISMO DR. BENEŠU.

Praga, 11. aprila. Jugoslovenski poslanik v Pragi g. Hribar je izročil dr. Benešu pismo, v katerem se ministrski predsednik Pašič zahvaljuje za čvrsto resolutno držanje v zadnji habsburški aferi.

ODLIKOVANJE DR. TUŠKANA.

Sisak, 10. aprila. Znani zaslužni borec za narodno jedinstvo dr. Grigo Tuškan, bivši član hrvatskega sabora, je bil ob priliki svoje 70letnice odlikovan z redom sv. Save II. razreda. Izročitev reda se je izvršila zelo svečano. Predal mu je odlikovanje ban dr. Tomljenović v spremstvu bivših poverjenikov Anela Alaupovića in več narodnih poslancev. Pred stanovanjem je pričakoval bana župan dr. Valenteković v velikem spremstvu, ki je pozdravil bana kot zastopnika regenta. Ban mu je v kratkem odgovoru odgovoril, nakar se je izvršila slavnostna predaja visokega odlikovanja zaslužnemu jublatnu.

PREPOVED IZVOZA ŽIVIL OSTANE V VELJAVI.

Beograd, 11. aprila. Prepoved izvoza živil ostane še nadalje v veljavi, ker je padel dež samo v Dalmaciji in še tam za je bilo jako malo.

ČEHOSLOVAŠKA IN AKCIJA PROTI NEMCIJI.

Praga, 11. aprila. Praško časopisje piše, da je sodelovanje Čehoslovaške v sankcijah proti Nemčiji za domačo industrijo stvar, ki bi utegnila imeti zelo slabe posledice. Ako se pusti politični moment na strani, je treba resno premisliti, kakšne posledice bi imelo sodelovanje, da se more eventualno izbrati manjše zlo. Ako bi ostala Čehoslovaška pasivna, bi se ententa ne zadovoljila, da bi od Čehoslovaške zahtevala rigorozne izkaze o izvozu blaga, temveč bi se blago iz strovin ali produktov, ki so prišli iz Nemčije, smatralo za nemške produkte. Izvoz iz Čehoslovaške bi se zelo občutno zmanjšal in čehoslovaško industrijo bi na svetovnem trgu izpodrinila nemška konkuren-

prle njegovo sestro. Na njegovo glavo je razisala vlada svoječasnno nagrado 20.000 dinarjev.

Jugoslovenske ženstvo. V Novem Sadu se vrši od 17. t. m. nadalje zborovanje odbora Narodnega ženskega saveza SHS, ki naj določi dnevni red kongresa jugoslovenskega ženstva v Ljubljani. Narodni ženski savez obsega večino jugoslovenskih ženskih društev brez razlik političnega prepričanja in veroizpovedanja; v savezu so torej Srbkinje, Hrvatice in Slovenke iz vseh jugoslovenskih dežel, pravoslavne, katoliške, mohamedanske in celo židovske vere. Odbor šteje 50 odbornic, med njimi 15 Hrvatice in 10 Slovenk. Kongres v Ljubljani se ima vršiti začetkom septembra t. l. V Novi Sad se odpeljejo Slovenke v petek dne 15. tm. zvečer; zborovanja se udeležijo 8 do 10 delegatki iz Ljubljane, Celja in Maribora ter ima trajati tri dni. Nato se napravi eventualni izlet v Beograd k Kolu srbskih sestara.

Neodrešena domovina.

Jugoslovenstvom, to meramo doseči. Jugosloveni, dvignite se na delo, združite se od Triglava do Jadrana v enotno organizacijo, zberite se vsi okoli jugoslovenske narodne stranke! Ne obupajte, ne dajte se strašiti z nobeno grožnjo in z nobenim nasiljem. Ostane zvesti sebi in svojim narodnim idealom! — Škoda, ki so jo napravili fašisti pri znanem napadu na pisarni odvetnikov dr. Corvarja in dr. Stangerja na Voloskem znaša nad 50.000 lir. Škoda v Casino d' Etranger pa znaša nad 20.000 lir. Fašisti so tačas tudi neizmerno škodovali Opatiji kot morskemu zdravilišču. Mnogi gostje so se prestrašili pa so odšli in so rekli, da se ne vrnejo nikdar več v tako divje razmere ob Adriji. Hrvatski trgovci, lastniki vil in penzionov ter razni obrtniki in delavci trpe tako veliko škodo zbog fašistovskega divjanja.

Telefonska in brzojavna poročila.

IZPRAZNITEV DALM. OTOKOV.

d Split, 11. aprila. Danes dopoldne se je vršila v vodni zgradbi seja jugoslovensko-italijanske komisije, ki ima nologo, določiti modalitete evakuacije korčulanskih otokov. Sklenili so, da 11. aprila naše oblasti prevzamejo upravo na Mljetu in Korčuli, dne 18. pa na Hvaru in Visu. Dne 17. aprila zaseda imenovane otoke naša vojska in orožništvo.

JUGOSLOVENSKI NEZAVISNI SOCIALNO - POLITIČNI KLUB ZA »JUGOSLAVIJO«.

Zagreb, 10. aprila. Danes dopoldne se je vršila tu skupščina »Jugoslovenskega nezavisnega socialno-političnega kluba«, na kateri so govorili Milan Marjanović, Jovo Banjanin in Ante Pavelić. V sprejeti resoluciji obžaluje klub, da je ustavni odbor pristal na to, da se država naziva S. H. S. in zahteva, da se to ime spremeni v »Jugoslavija«, ker le to ime vsebuje v resnici skupen, enoten pojem.

PAŠIČEVO PISMO DR. BENEŠU.

Praga, 11. aprila. Jugoslovenski poslanik v Pragi g. Hribar je izročil dr. Benešu pismo, v katerem se ministrski predsednik Pašič zahvaljuje za čvrsto resolutno držanje v zadnji habsburški aferi.

ODLIKOVANJE DR. TUŠKANA.

Sisak, 10. aprila. Znani zaslužni borec za narodno jedinstvo dr. Grigo Tuškan, bivši član hrvatskega sabora, je bil ob priliki svoje 70letnice odlikovan z redom sv. Save II. razreda. Izročitev reda se je izvršila zelo svečano. Predal mu je odlikovanje ban dr. Tomljenović v spremstvu bivših poverjenikov Anela Alaupovića in več narodnih poslancev. Pred stanovanjem je pričakoval bana župan dr. Valenteković v velikem spremstvu, ki je pozdravil bana kot zastopnika regenta. Ban mu je v kratkem odgovoru odgovoril, nakar se je izvršila slavnostna predaja visokega odlikovanja zaslužnemu jublatnu.

PREPOVED IZVOZA ŽIVIL OSTANE V VELJAVI.

Beograd, 11. aprila. Prepoved izvoza živil ostane še nadalje v veljavi, ker je padel dež samo v Dalmaciji in še tam za je bilo jako malo.

ČEHOSLOVAŠKA IN AKCIJA PROTI NEMCIJI.

Praga, 11. aprila. Praško časopisje piše, da je sodelovanje Čehoslovaške v sankcijah proti Nemčiji za domačo industrijo stvar, ki bi utegnila imeti zelo slabe posledice. Ako se pusti politični moment na strani, je treba resno premisliti, kakšne posledice bi imelo sodelovanje, da se more eventualno izbrati manjše zlo. Ako bi ostala Čehoslovaška pasivna, bi se ententa ne zadovoljila, da bi od Čehoslovaške zahtevala rigorozne izkaze o izvozu blaga, temveč bi se blago iz strovin ali produktov, ki so prišli iz Nemčije, smatralo za nemške produkte. Izvoz iz Čehoslovaške bi se zelo občutno zmanjšal in čehoslovaško industrijo bi na svetovnem trgu izpodrinila nemška konkuren-

Politične vesti.

Ministrski svet. Beograd, 11. aprila. Danes se je vršila seja ministrskega sveta, ki je trajala od 9½—12½. Poleg tekočih zadev se je razpravljalo tudi o razpravi o ustavi v ustavotvorni skupščini. Prišli so do zaključka, da se ta razprava čimprej prične in da se vlada obrne do vseh klubov s prošnjo, da naj kolikor mogoče pospešijo delo konstituantne. Nadalje se je razpravljalo o odpravi draginje, ki zlasti države nastavlence tlačit k tlom. Ministrski svet se je izrekel za energične korake za pobjanje draginje v splošnem.

Odredbi proti protidržavnim elementom. Beograd, 11. aprila. V smislu resolucije ustavotvorne skupščine, kjer se zahteva, da vlada izda ostre odredbe proti protidržavnim elementom, se vrše v ministrstvu pravde in notranjih zadev posvetovanja, da se izdajo tozadevni zakoni v najkrajšem času.

Odstop ministra Draškovića. Beograd, 11. aprila. Kakor se zatrijuje, namerava minister notranjih zadev g. Drašković odstopiti tekom 10 dni. V demokratskem klubu, ki je imel danes sejo, se je razpravljalo o tem vprašanju in izrekli mnenje, da naj bi g. Drašković ostal na svojem mestu do definitivnega sprejetja ustave in da če bi to ne šlo, da bi vzel minister Drašković daljši dopust.

Z državo po poti narodnega ujedinenja. V sarajevski »Srpski Rijeci« čitamo med drugim: Glavni in prvi pogoji za naše narodno ujedinenje je že vstvarjen s tem, da smo dosegli politično ujedinenje. Naša tri jugoslovenska plemena so živela do sedaj pod raznimi političnimi pogoji in se niso mogla tako hitro spoznati. S tem, da je naš narod razbil meje, ki so ga medsebojno delile, je storjen znaten korak naprej z ozirom na naše narodno ujedinenje. Ustvarjeni so vsi pogoji za kolikor mogoče tesno zbliznanje. Naloga države je, da uporabi ugodno dosedanje pridobitve in mi se bomo tem potom tesneje približali drug drugemu. Naša dolžnost pa je, da pri tem poznamo državo. Ko se bodo naša tri plemena našla ob izviru, ki edini daje življenjske soko našemu bodočemu obstanku, ko se bomo zavedali naših skupnih interesov, potem bodo padle tudi zadnje meje, ki so nas delile, a do tedaj — z državo po poti narodnega ujedinenja!

Protičev mandat. Beograd, 12. aprila. Verifikacijski odbor je imel danes sejo, na kateri je razpravljalo o pogojni odpovedi Stojana Protiča na njegov mandat. Odbor je vzel Protičevo odpoved na znanje. S tem je Protič prenehal biti član ustavotvorne skupščine. Ker ni več poslanec, ne more biti več član parlamentarnega radikalnega kluba, zato odpade potreba, da bi ga klub radi njegovega prodiranja proti radikalni stranki moral izklučiti.

Novi razkol v zemljoradniškem klubu. Poleg poslanca Milana Miloračevića, ki je, kakor smo že javili, izstopil iz zemljoradniškega kluba ter se pridružil klubu samostojnih kmetijskih poslancev, so izstopili iz zemljoradniškega kluba še poslanci: Jeremija Jeremič, ki zastopa smederevsko volilno okrožje, Todor Todorović, ki zastopa timoško okrožje, Risto Djokič in Mile Balaban, oha iz Bosne, ter Stevan Benin iz Bečkereka. S tem se je klub samostojnih kmetijskih poslancev znatno ojačil. Steje sedaj 15 članov. Klub zemljoradnikov pa nekaj nad 20. Razumljivo je, da je predsednik zemljoradniškega kluba Avramović silno ardit na slovenske samostojne kmete, ker so povzročili sedaj že drugi razkol v zemljoradniškem klubu. Ni se torej čuditi, da se je javno izrazil, da ima gaje komunista, kakor pa slovenske kmete.

Generalna debata o ustavi. Dr. Trumbić je dne 10. t. m. posestil predsednika konstituantne dr. Ribarja in mu izjavil, da se bo udeležil generalne debate o ustavi. Pred

začetkom generalne debate o ustavi bo predsednik konstituantne sklical konferenco načelnikov strank, na kateri se bodo določili govorniki posameznih strani za generalno debato. Ta konferenca bo bržkone v sredo.

Skrčenje proračuna. Beograd, 11. aprila. V ministrstvu financ se je razpravljalo danes o zmanjšanju državnega proračuna. Proračun trgovinskega ministrstva se je skčil za 30 milijonov dinarjev. Sedaj se razpravlja o skrčenju proračuna ministrstva sobračaja, ki je za proračunov vojnega ministrstva največji in ki predvideva izdatke v iznosu 1 milijarde 200 milijonov dinarjev. V finančnem ministrstvu se misli pokriti te izdatke z naletem posojila, v državnih proračun pa naj bi se unesle samo postavke o plačanju anuitet tega posojila. Po dobrih informacijah bi se na ta način reducirali izdatki državnega proračuna v celem na 5 milijard dinarjev.

Protič snuje novo stranko? Beograd, 11. aprila. V političnih krogih se zatrijuje, da delata poslanca Nastas Petrović in Nedžin Dragomir iz Južne Srbije na to, da bi 12 muslimanskih poslancev iz teh krajev, in sicer 8 članov radikalnega kluba in 4 člani demokratskega kluba, prestopilo v novi klub, ki ga snuje g. Stojan Protič. Ta klub bo štel potem 14 poslancev, seveda samo v slučaju, če verifikacijski odesk jutri ne uniči mandata g. Stojana Protiča.

Hrvatski Klerikali. Glavni odbor hrvatske pučke stranke je imel dne 10. t. m. izredno sejo. Govorilo se je o dosedanjem parlamentarnem delu, o držanju jugoslovenskega kluba in o bodoči taktiki poslancev hrvatske pučke stranke. Sprejeti so bili soglasno važni sklepi.

Novo vodstvo komunističnega kluba. Ker je večina nezadovoljna z dosedanjim komunističnim vodstvom, so poslanci komunističnega kluba večraj izvolili nov odbor. Nezadovoljstvo je nastalo radi diktatorskega obnašanja g. Markovića v stranki in v konstituantni. Novi odbor je izvoljen tako: Predsednik Trifa Kacelovič, podpredsednik Lovro Klemenčič, tajniki: Miloš Trebinjac, Vlado Čopič in Milan Nedilj.

Protič osnuje svoj list. Stojan Protič je izjavil svojim prijateljem, da se ne smatra več za člana radikalnega kluba, ker so radikali glasovali za obznanje. S političnega polja se ne bo umaknil. Govori se, da bo Protič razširil svojo akcijo in da bo osnoval svoj list. Na jutrišnji seji verifikacijskega odbora se bo razpravljalo o mandatu g. Protiča, ker ni prišel in ker ne prihaja k sejam konstituantno.

Zaščita nemških narodnostnih manjšin v državi SHS. Iz Maribora poročajo: »Tagespost« od 9. t. m. prinaša pod naslovom: »Schutz der deutschen Minderheiten im Staate SHS« poročilo o seji štajerskega deželnega zbora, v kateri je zahteval krščansko-socialni poslanec Kölbl, da nemško-avstrijska vlada potom urada za zunanje zadeve stori pri naši centralni vladi v Beogradu in pri pokrajinski vladi v Ljubljani vse korake, da se v smislu mirovne pogodbe zaščiti nemške manjšine na Štajerskem, ker je njihov položaj baje neznosen in se jih narodnostno in gospodarsko zatira na vseh koncih in krajih. Dr. Hübler je zahteval, da se i. dvigne nepostavne sekvestre, 2. dvigne sodnijska kontrola nad prodajo avstrijske posesti v Jugoslaviji in 3. da se uredi višina potovalnih pristojbin. Namestnik deželnega glavarja Pongratz je tem predlogom pritril, nakar so bili soglasno sprejeti. Tako se zavzema Nemci za svoje maloštevilne pristaše pri nas. In mi?

Socialist Turati o nasilju. Filjo Turati, znani umerjeni socialist, je imel v Milanu govor, v katerem je obsodil s plamtčavo zgovornostjo nasilje, pa naj ga izvršuje ta ali ona stranka. Iz

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 12. aprila 1921.

— Naša pokrajinska vlada in valutno vprašanje v osvobojenih kraji. Iz Beograda poročajo: Pokrajinska vlada v Ljubljani je predložila ministrskemu svetu memorandum, v katerem se zahteva, da izda vlada definitivne odredbe, kako naj se uredi valutno vprašanje v osvobojenih kraji.

— Severna meja ugotovljena. Iz Maribora poročajo: vrhovni svet v Parizu je deloma popravil od razmejitvene komisije predlagano mejo in sicer: Vijugasta meja Kresnice-St. Ilj se je popravila v ravno črto. Mi smo dobili v občini Spilje še eno slovensko posestvo ter več gozdnih in drugih parcel nemških posestnikov blizu Thalerjevega velikega posestva na Kresnici. Nova meja poteka tik Thalerjevega »Karlova«, dočim pripade Visoki Plavč nam, pripade cela Visoka Kresnica Avstriji. Od Plavčev naprej pri Sv. Duhi ostane meja taka, kakor jo je določila naša razmejitvena komisija.

— Slovenstvo soglašanje s fašisti v sodbi o tržaškem škofu Bartolomajišu. Slovenec je zagrešil dne 10. t. m. trditve, da je tržaški škof pravičen in da naše duhovščino bolje štiti nego bi jo mogel slovenski škof. Slovenec tava še vedno v blodnji, da je vsak škof zelo pravičen gospod, da katoliški škof, naj bo kjer koli, sploh ni pristopen krivci. Tega naziranja klerikalni izobrazenci ne dele ali klerikalna masa mora še vedno verjeti, da vsak škof nosi visoko palico za boj za pravico in resnico. V Primorju pa sodijo precej drugače o tržaškem škofu in »Pučki Prijatelj« je že pred časom prinesel vest, da je bil zaprosil Bartolomajiš na jugoslovenske duhovnike okrožnico, v kateri jim je nasvetoval politični molk in mir, sicer jih ne bo varoval pred fašisti. Jugoslovenski duhovniki upoštevajo sedanje razmere in jim ni ničesar očitati, protivijo se pa, kar je samo po sebi umavno, izganjanju jugoslovenskega jezika iz cerkve. Fašisti kar pridejo pa ukazuje v čisto hrvaški vasi, da se sme rabiti v cerkvi samo italijanščina in latinščina. Pa tudi k škofu stoji gospodje fašisti. Tako je bila kakor poročila »Pučki Prijatelj« dne 7. t. m. pri škofu deputacija fašistov z Voloskega, ki je zahtevala, da tamkajšnji župnik ne sme spregovoriti v cerkvi nobene besede po hrvaški. Fašisti so sporočili italijanskim histom, da so škofa prepričali o opravičenju svojih zahtev in da so dobili obljube, da se jim bo ugodilo, ali tako hitro to ne gre, marveč malo po malem. List pravi: »Ako je to istina, naznanjamo gospodu škofu, da naj se ne igra z ognjem, ker zraven njega so še drugi škofoje, katerim bi se mi mogli podvreči. Mislimo, da je to dovolj odgovora Slovencu.«

— Vzledna požrtvovalnost. Gospod češkoslovaški generalni konzul dr. Otokar Beneš je nabral znesek K 7000 kot prispevek za izdajanje dr. Lahove »Češke antologije« v »Slov. Matice«. Darovali so: Češkoslovenska obec K 5000; uradništvo Češke industrijalne banke v Ljubljani K 1000; ataše čs. konzulata g. dr. Zahorsky K 400; g. Anton Volny, uradnik čs. konzulata K 200; ostalo p. n. osebe čs. konzulata K 400. Gospodu generalnemu konzulu, ki je že iz lastnih sredstev daroval v isti namen K 10.000, kakor tudi vsem ostalim p. n. darovalcem bo izrečena najtoplejša zahvala.

— Stavbišča na svetu bivše predilnice. Kakor čujemo, je »Jadranska banka« vsa svoja stavbišča na svetu bivše predilnice že razprodala. Po eno stavbišče sta kupila »Kreditni zavod« in »Zavod za promet s premogom«. Vse svet, ki meji na Kolodvorsko, Pražakovo, Miklošičevo ulico in Cesto na Južno železnico, je baje kupila Južna železnica, ki zgradi na tem svetu svoje uradno poslopje.

— Javna kvalifikacija ravnatelja Rogaške Slatine. Prejeli smo in priobčujemo: »Slovenec« našteva v eni svojih številic vse velike sposobnosti ravnatelja Dolence v Rogaški Slatini, češ, da hoče pristranski režim demokratske vlade strmoglaviti tega za svoje mesto tako odlično usposobljenega funkcionarja, brez katerega mora zdravilišče propasti. Da bo ta javna kvalifikacija »Slovenčeva« še popolnejša, opozarjamo tudi na ravnateljevo »jugoslovanstvo«, ki je bilo pred leti tako vroče, da mož ni mogel prenašati v javnem lokalni vžigalici družbe sv. Cirila in Metoda v narodnih našli barvah. Natančneje vesti o tem bi utegnil sedaj podati g. Jos. Zure-Stembur star. v Kandiji pri Novem mestu, oz. njegova gospodilna oskrbnica M. Bučarjeva. G. Dolenc je v svojem »jugoslovanstvu« prepričanju dalje ostro grajal poset narodnih veselic v Novem mestu, s čimer je vzbujal odpor in obsodbo odličnega takratnega pristaše SLS župana in dež. poslanca Zura. Kvalifikacija mora biti natančna in popolna, da se vse lepo upošteva po pravici in zasluženju. Amen! Dolenjski.

— Poštno nepragmatično uradništvo obveščamo, da sta na prošnjo društva poštnih uradnikov in uradnic intervenirala poslanca gospoda Reiser in Franič v zadevi pragmatiziranja tega stanu pri g. ministru za pošto in brzojaj, ki je njima obljubil tozadevni odlok predati v prvi seji ministrskemu svetu v podpis.

— Vloge na finančne oblasti. Finančno ministrstvo priporoča v smislu sklepa ministrskega sveta z dne 14. marca 1921, da bodi na vseh vlogah, ki jih vlagajo stranke pri

finančnih oblastvih in uradih, v interesu enostavnosti in lažje preglednosti vrh besedila na levi strani in v malem četverkotniku vedno kratko in jasno navedena tudi vsebina (predmet) vloge.

— Antikristi v Slov. Goricah. V nedeljo popoldne je napravilo 44 mariborskih Sokolov-jezdecev izlet k Sv. Jakobu v Slovenskih goricah, da tam pozdravijo po učitelju Humerju nanovo ustanovljenega Sokola. Župnik v Sv. Jakobu je s prižnice zmerjal Sokole z antikristi, zakasnili večernice, dal zvontiti z vsemi zvonovi, samo da bi preprečil sokolsko prireditev, kar se mu pa ni posrečilo. Mariborske izletnike je občinstvo z veliko radostjo sprejelo, na ustanovitev pa je prišlo tudi sokolsko odposlanstvo iz Jarentine. Mlado sokolsko društvo šteje klub nasprotnim župnikovim prizadevanjem že 28 rednih članov in več članic.

— »Murska Straža« klerikalna. Iz Maribora poročajo: Iz uradništva »Murske Straže« je izstopil dosedanj glavni urednik Božidar Borko. Današnja »Straža« konstatira, da bo odslej ta list urejavan v čisto krščanskem duhu in da je prevzel glavno uredništvo g. Roman Bende.

— Uradne ure pri državnih uradih namerava vlada s 1. majem porazdeliti za vse urade na čas od 8.—12. in od 3.—6. S tem odlično upa pridobiti dnevno po 1 uro za uradno delo. Pravi: Če gre za korist skupnosti, bodo državni uslužbenci gotovo brez izjeme delovali dodati še po 1 uro dnevnega dela. Kako nepraktičen pa je ta način ureditve uradnih ur tako za stranke kakor tudi za uradnike so pokazali mnogi tozadevni poskusi bivših avstrijskih vlad. Če naj država pri posamezniku dnevno resnično pridobi na čas za uradno delo, potem mora uvesti nepretrgan uradne ure od 7. jutraj do 2. popoldne. To velja v splošnem, v še mnogo višji meri pa velja za poletni čas. Edino praktično stališče, ki bi ga vlada morala zavzeti v tem vprašanju, nikakor ne sme izpodbijati morebitni ugovor kakih nazadnjaških uradnih šefov, ki bi vsled osebne komodnosti bili proti nasvetovanju ureditvi uradnih ur. Gotovo je, da bo s tem pridobila država vse, strankam bo na korist, uradništvo pa bo za svoje pomnoženo delo odškodovano s popoldanskim prostim časom, ki ga absolutno potrebuje za prevažno okrepitev svojih duševnih in telesnih sil.

— Ruski umetniški večer se vrši dne 15. t. m. Slike umetnikov so razstavljene v izložbi ateljeja »Helios« v Selenburgovi ulici.

— Vzemite iz prometa stare kronske bankovce! Iz Maribora poročajo: Na zadnjem živinskem semnju v soboto so vsi prodajalci kakor na dogovor odklonili sprejem 1 in 2 kronske bankovcev. Kasneje so odklonili sprejem tudi trgovci in obrtniki. Pljub temu, da je vlada izdala odredbo, da se morajo ti bankovci sprejemati, jih noče nihče in vlada med prebivalstvom, zlasti revnejšim radi tega veliko razburjenje. Tudi v Ljubljani se ljudje branijo sprejemati stare avstrijske bankovce. Zakaj jih finančna uprava ne vzame iz prometa? Skrajni čas bi že bil, da izginejo iz prometa te umazane cunje, ki še edino spominjajo na staro Avstrijo. Zdi se, da je finančni upravi ležeče na tem, da naj čim dlje kroži ta papir ter sam sebe uničuje, ker ima pri tem dobiček država blagajna.

— Požar na Barju. Na čuden način je nastal požar pri posestniku Josipu Ponikvarju na Ižanski cesti. V prvih jutranjih urah v soboto je začelo goreti v svinjskem hlevu, kjer so bile kokoši. Požar je takoj zapazila sosedna in se je posrečilo domačin, da so ogenj kmalu udušili. Zgoreli so trije svinjski hlevi, svinjska kuhinja, gospodarstvo orodje, dva prešiča in 10 kokoši. Ponikvar ima 25.000 K škode, zavarovan je bil za 600 K. Pravijo, da je to jutro prišel v hlev neki kokošiji tat in da je vsled nepazljivosti zažgal.

— Ubelega dijaka. Hrepenenje po avanturah je privedlo dva mlada dijaka 13letnega Miljutina Borčiča, gimnazijca, in Jelica Vladimira, 13letnega sina učitelja, da sta zapustila Zagreb in odšla v spomladnji svet.

— Težka telesna poškodba. Če kdo izbije komu zobe, je to po značaju lahka telesna poškodba, toda zdravniki jo smatrajo za težko. V Spodnji Šiški v Kavškovi ulici je sedlar topniškega arzenala Stevo Drempetič podrl s kolesom na tla učenca II. razreda ljudske šole Ivana Smrekarja. Pri tem mu je izbil 4 zobe. Sodni zdravnik dr. Lesjak je v svojem zdravniškem izvidu izjavil, da je bila poškodba sicer lahkega značaja, toda izguba zob je smatrati z ozirom na njih funkcijo kot težko telesno poškodbo. Drempetič se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

— »Za Jugoslovensko Matice« je nabral ob priliki 50letnice z. Frana Vehovca, trgovca z usnjem, z Feliks Povše 225 K v gostilni »pri Lozarju« na Sentjakobskem trgu.

— V Dolenjem Legatu je umrl po dolgotrajni bolezni g. Anton Kuzek,

gostilničar in posestnik. Bil je jeklen značaj, kremenit naprednjak in navdušen Jugosloven. Pogreb bo v sredo ob 4. popoldne. Bodi vrlemu somišljeniku ohranjen blag spomin!

— Vandalizem! V noči od sobote na nedeljo so ponočnjaki vrgli evleščino vazo, postavljeno na podstavek spomenika pred tivolskim gradom, na tla in jo razbili. Zadnje dni so podivjani ponočnjaki opustošili tudi razne nasade po mestnih parkih. Sram je nas, da moramo tudi letos žigosati iste čine podivjanosti, ki smo jih lani že tolikokrat obsodili na tem mestu. Ali besede pri mladini nič ne zaležejo? Apeluje mo na mladino, naj napravi sama red v svojih vrtah in naj brezobzirno izroči javni obsodbi in zaničevanju tiste posemeznike, ki ji delajo sramoto s takšnimi, omikana nevrednimi čini. Ali policija res ne more izslediti teh lopovov, da bi se izročili zaslužni eksemplarni kazni?

— Irganj komunist. Policijski komisariat v Mariboru je izgnal 29letnega ključavničarja in komunističnega agitatorja Vilibalda Gasleta, rodom iz beljaške okolice na Koroškem.

— Tatvina obleke. Krojaški pomočnik Alojzij Brglez je v Ljubljani pokradel več moške obleke, perila in čevljev v skupni vrednosti 5080 K. Po storjenih tatvinah je izginil.

— Popadljiv pes. V bližini občinskega urada na Selu pri Mostah je srednjevelik riav, kosmat pes popadel sedemletno železniškega sprevodnika hčerko Viktorijo Poganič. Močno jo je ugriznil v stegno. Okrajni zdravnik dr. Živko Lapajne je odredil, da so Poganičkovo poslali v Pasteurjev zavod v Zagreb. Psa so izročili konjaču v mestno klavnico.

— Srčni krč. V javno bolnico so smočili ob 9. z rešilnim vozom precejšn vratarja opernega gledališča Frana Kolarja, ker ga je na Sv. Petra cesti pri Pollakov tovarni prijel srčni krč.

— Smrtna kosa. Dne 7. t. m. je umrl po dolgi in mučni bolezni g. Franc Matek, rezervni nadporočnik, doma iz Gornjega grada. Pogreb se je vršil dne 9. t. m. na pokopališče pri Dev. Martij v Polji. N. v m. p.!

Protestni shod proti visoki odmeri davkov.

Ljubljana, 12. aprila. Danes ob 10. uri dopoldne je bilo v veliki dvorani »Narodnega doma« impozantno protestno zborovanje ljubljanskih obrtnikov in trgovcev proti sedanjim visoki, neupravičeni odmeri raznih davkov in davščin. Med zborovanjem so bili zaprti vsi javni lokali, kavarne, gostilne in trgovine, kakor tudi vse delavnice. Dvorana je bila do zadnjega kotička nabito polna vseh kategorij obrtnikov in trgovcev, kakor tudi nastavljenec.

Zborovanje je otvoril g. Franchetti v imenu »Zveze obrtnih zadrug« in v imenu »Zveze gostilničarjev«. Posl. prof. Reiser je v daljšem govoru izjavil, da bo demokratska stranka z vso močjo podpirala gibanje obrtnikov in trgovcev in njih zahteve tako na merodajnih mestih v Ljubljani, kakor v Beogradu, zlasti pa zahtevo po uvedbi cenilne komisije. G. Franchetti je za tem orisal položaj obrtnika in krivičnost v pripravi nekaterih davkov. Tajnik »Trgovske in obrtne zbornice« g. dr. Fran Windischer je pozdravil shod v imenu trgovske in obrtniške zbornice. Shod je izraz zavednosti in solidarnosti trgovcev in obrtnikov. Slovenaki trgovci in obrtniki so ne upirajo plačevanju davkov, ker vedo, da mora imeti država potrebna sredstva. Država smo mi vsi in obrtniki in trgovci nje prevažni sestavni del. Zborovalci se ne upirajo davčni dolžnosti, ampak povzdigniti hočejo svoj glas proti pomanjkljivi in nezadovoljivi priredbi in prepisovanju davka ter zahtevati odpravo nedostatkov. Trgovska in obrtniška zbornica se je z davčnimi vprašanji intenzivno bavila ter ponovno opozarjala v spomenicah na bremena, ki so pretežka za naše produktivne stanov. Dr. Windischer je izpregovoril o pridobitni in dohodnini ter pokazal, kakšne praktične važnosti je za obrtnika in trgovca, če se davek pripravlja in odmerja po komisijah, v katerih so možje kot zastopniki produktivnih stanov. Naš obrtnik in trgovec je izgubil sedaj pregled o svojih davčnih obvezah. To mora prenehati, sicer ne more voditi točnega računa o svojem obratovanju. Predsednik »Zveze gostilničarjev« g. Kavčič je ostro kritiziral postopanje merodajnega uradnika na davčni administraciji. Govoril je nato g. Frelih ter poudarjal solidarnost organizacije hišnih posestnikov. Govorili so dalje gg. Marčan, Predovič in Bajželj. Soglasno je bila sprejeta občirna spomenica, ki obsega 8 točk, od katerih je glavna zahteva po uvedbi davčnih komisij.

Izvoljena je bila nato deputacija, in sicer: gg. Knez, Franchetti, Kavčič, Frelih, Turk in Seidel. Ta deputacija je pod vodstvom poslanca prof. Reiserja predložila taškoj po shodu spomenico delegatu dr. Savniku. Zborovalci so odšli po shodu korporativno pred finančno delegacijo.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.

Torek, 12. aprila: Zaprt. Sreda, 13. aprila: Gospodična Julija Don Pietro Caruso. Red D. Četrtek, 14. aprila: Miss Hobbs. Po zadržkih cenah. Izven.

Opera.

Torek, 12. aprila: Zlatogor. Red B. Sreda, 13. aprila: Zaprt. Četrtek, 14. aprila: Thais. Red A.

— Pevski zbor »Glasbene Matice«. V sredo, dne 13. t. m. pevska vaja za moški zbor in sicer za tenorje ob pol 8. uri, za base ob pol 9. uri zvečer. Polnoštevilo! — Odboj.

— Pomladanski koncert »Ljubljanskega Zvona« v ponedeljek v Unionu. Prvič bomo slišali Adamičeve moške in mešane zbere in solospve, komponirane na narodna besedila iz Štrekličeve zbirke narodnih pesmi. So to kratke v narodnem tonu pisane, pa vendar harmonično moderno opremljene skladbe, ki bodo gotovo ugajale. — Predprodaja v Dolenčevi trafikci v Prešernovi ulici.

Najnovejša poročila.

IZ SEJE MINISTRskega SVETA.

—d Beograd, 11. aprila. Ministrski svet je odredil, da se pokliče v Jugoslavijo dunajski specialist za pobijanje malarije, kateri bo dobival mesečni honorar 5000 dinarjev. — Na isti seji ministrskega sveta se je pretresalo vprašanje vojne odškodnine, ki jo ima plačati Nemčija v živini. Radi velikih transportnih stroškov bo Jugoslavija zahtevala, da plača Nemčija to odškodnino v industrijskih proizvodih, n. pr. v lokomotivah itd.

ČEŠKOSLOVAŠKO ODLIKOVANJE PASIČU.

—d Beograd, 11. aprila. Predsednik češkoslovaške republike dr. Masaryk je odlikoval v priznanje zaslug, ki si jih je pridobil zlasti ob priliki zadnjega habsburškega konflikta predsednika ministrskega sveta g. Nikolo Pašiča z redom češkoslovaškega vojnega križa I. razreda.

IZPRAZNIJENO MESTO POD-PREDSEDNIKA KONSTITUANTE.

—d Beograd, 11. aprila. Radi imenovanja g. Slavka Miletića za ministra pošte in brzoj, ostane podpredsedniško mesto v konstituitni prazno. Zato se vrši v prihodnji seji volitev novega podpredsednika. Ker vstopilo v vlado poslanci dr. Vošnjakovske skupine, se ponudi to mesto njim. Imenovana skupina je postavila za kandidata poslanca Ivana Ureka.

USTANOVITEV EDINSTVENEGA VETERINARSKEGA UDRUŽENJA.

—d Beograd, 11. aprila. Na kongresu vseh jugoslovenskih veterinarjev, ki se je vršil dne 9. t. m., je bilo ustanovljeno edinstveno jugoslovensko veterinarsko združenje. Za predsednika je bil izvoljen narodni poslanec Rajer. Centrala združenja bo v Beogradu, a dosedanja veterinarska društva v Zagrebu, Ljubljani, Splitu in Sarajevu bodo funkcionala kot izvrševalni odseki. Kongres je sklenil, ustanoviti veterinarski svet.

UČITELJI IN VOJASKA DOLŽNOST.

—d Beograd, 11. aprila. Minister prosvete Pribičević je stavil na seji ministrskega sveta predlog, naj učitelji opravijo svojo vojaško dolžnost med počitnicami. Vojni minister sestavi glede tega načrt, ki se predloži ministrskemu svetu v odobritev.

RAZDELITEV AMERIŠKIH DAROV.

—d Beograd, 11. aprila. Potom ameriškega Rdečega križa je odposlala Hooverjeva mislija 15 vagonov različnega blaga (sladkorja, kakava in moke) v vrednosti 12 milijonov za prehrano otrok v Bosni in Hercegovini. Blago je dospelo že do Dunaja, kamor je odpoval predsednik ameriške misije v Črni gori Crookes, ki odpravi to blago v Dubrovnik, kjer se izvrši glavna razdelitev.

RAZDELITEV VAGONOV.

—d Beograd, 11. aprila. Gospoda Ivan Peleč in Gjorgjevič od strojnega oddelka ministarstva za promet sta odpovala kot odposlanca naše vlade v Streso, kjer bosta sodelovala pri razdelitvi vagonov za mednarodni promet.

NOVI OBRTRNO-POSLOVNI DAVEK.

—d Beograd, 11. aprila. V ministarstvu za finance se izdeluje načrt o novem obrtno-poslovnem davku po najmodernejših določbah francoskega in nemškega zakonika. Razen tega se pripravljata tudi zakon o našem celotnem davčnem sistemu.

USTANOVITEV AGRARNE BANKE.

—d Beograd, 11. aprila. Ministrski svet je zahteval od poljedelskega ministarstva, naj izvrši vse potrebne priprave, da se čimprej ustanovi agrarna banka.

ITALIJANSKI SKOP NA REKL

— Reka, 10. aprila. Provizorična vlada je sklenila, da se mora na vsak način Reka oprostiti odvisnosti s strani škofa, ki bi imel svoj sedež v Jugoslaviji. Zato hoče doseči pri Vatikanu, da bo imenovan škof za Reko. Vlada mu je določila letno plačo 50.000 lir in dá mu primerno poslopje na razpolago.

LJUDSKO GLASOVANJE NA TIROLSKEM.

— Innsbruck, 11. aprila. Tirolska deželna vlada je izdala manifest, s katerim odreja ljudsko glasovanje o priploptvi Tirolske k Nemčiji na dan 24. t. m. Obenem so izdali načelniki vseh deželnozbornskih klubov oklice na ljudstvo, v katerem ga pozivajo, naj odda dne 24. t. m. svoj glas za združenje Tirolske z rojaki v Nemčiji. V oklicu se povdaria, da je združenje z Nemčijo edino sredstvo, ki lahko obvaruje Tirolsko pred gospodarskim polomom.

— Pariz 11. aprila. Z ozirom na službeni razpis ljudskega glasovanja na Tirolskem o združitvi z Nemčijo, namerava francoska vlada stopiti v stik z merodajnimi krogi v Češkoslovaški in Jugoslaviji, da se z njimi dogovori za slučaj, ako bi tudi ostale avstrijske pokrajine odredile ljudsko glasovanje o priploptvi k Nemčiji.

Društvena vesti.

— Kolo Jugoslov. Sester ima svoje uradne ure vsak torek, četrtek in soboto od 4. do 5. Mestni trg št. 2, nadstropje II., soba št. 9.

— Slovensko zdravniško društvo ima svoj drugi redni občni zbor v četrtek, dne 14. aprila t. l. ob 16. v magistratni dvorani z zelo važnim dnevnim redom.

— Profesorsko društvo, sekcija Ljubljana, bo imelo v petek 15. t. m. ob 15. v posvetovalnici I. državne gimnazije redno odborovo sejo, na kateri bo poročal predsednik dr. V. Korun o zadnjem mednarodnem profesorov kongresu v Parizu. Razen tovarišev odborovikov vabi odbor tudi druge članse sekcije k udeležbi.

Gospodarske vesti.

—d Zagreb, 11. arila. Devize: Berlin 232—233, Italija 627—629, London 559—561, Novi Jork, kabel, 142.25 do 144, Novi Jork, ček, 141—0, Pariz 1007 do 1010, Praga 194—195, Sveta 0—2500, Dunaj 22.05—22.15. Valute: dolarji 139.50—140 avstrijske krone 22.50—0, carski rublji 75—85, češkoslovaške krone 190—0, angleški funti 545—553, francoski franki 995—1020, nemške marke 227—0, romunski lei 197—198, souvereign 570—0, italijanske lire 620 do 627.

—d Curth, 11. aprila. Devize: Berlin 9.40, Holandija 200.25 Novi Jork 577, London 22.60 Pariz 41, Milan 25.45, Bruselj 42.75, Kodani 104, Stockholm 186.50, Kristijanija 93.50, Madrid 80.50, Buenos Aires 190, Praga 7.95, Zagreb 4.10, Bukarešta 8.60, Varšava 0.70, avstrijske krone 1.

—d Dunaj, 11. aprila. Devize: Amsterdam 21.125—21.225, Zagreb 428 do 432, Beograd 1712—1732, Berlin 1005 do 1011, Budimpešta 213—215, Bukarešta 912.50—922.50, London 2402.50 do 2422.50, Milan 2712—2735, Novi Jork 607—611, Pariz 4380—4370, Praga 842 do 848, Sofija 745—755, Varšava 73.50 do 74.50, Curth 10.575—10.625. Valute: dolarji 601—605, lei 705—715, nemške marke 1006—1012, angleški funti 2400 do 2420, francoski franki 4305—4315, holandski goldinariji 21.050—21.150, italijanske lire 2705—2725, dinarji tisočki 1698—1718, poljske marke 81—83, romunski lei 910—920, carski rublji 272—278, švicarski franki 10.525 do 10.575, češkoslovaške krone 842—843, madžarske krone 210.50—212.50.

Pozvedbe.

— V nedeljo popoldne od 2.—4. ure se je zgubil, svilen otroški plašč od kavarne Evrope do pošte do Hotel Tivoli v vrednosti 2000 K. Pošten najditelj dobi dobro nagrado in naj ga odda v Upravo Slov. Naroda.

Listnica uredništva.

— Listnica uredništva: Gospod K. K. v P. v občinskem volilnem redu ni nobene določbe, da bi učitelj ne smel biti župan, podžupan ali svetovalec. Uredništvo.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslemšek.

Odgovorni urednik:

Božidar Vodeb.

Javna zahvala.

Smatram za prietno dolžnost, izreči vsem onim javno zahvalo, ki so ob požaru mojeg hleva gasili ali pomagali pri rejevanju.

Posebno hvalo dolgujem gasilnemu društvu »Ljubljana«, katero je z breznežno požrtvovalnostjo gasilo neprenehoma tri dni in tri noči, dalje gasi nemu društvu »Stepana vasa«, kr. policiji za vzorno vzdrževanje reda, vsem svojim uslužbencem, posebno onim ki so mi rešili živino, upravi intendantskega slugalšta Dravske div. oblasti za nepopulno vodo iz njene dvorišča, moštivu pekarske čete in drugih vojaških oddelkov za pomoč pri napeljavi vode kakor tudi vsem sosedom, ki so mi pri tej priliki priskočili na pomoč, bodisi dejansko ali z navetom.

Baron Codelli m. b.

Proda se v Kranju lep stavbeni prostor po ugodni ceni. Več pov. Viljem Plandner, Kranj.

Damsko kolo, dobro ohranjeno, se ceno prodaja. Krakovski nasip 4, II nadst. 2543

Dobro nagrado, dam onemu, kateri mi skrbi ali odstopi lokal na prometnem kraju v Ljubljani. Iče se tudi majhen lokalček za prodajo kruha. — Ponudbe pod „Nagrada 2547“ na upravnistvu Sl. Naroda. 2547

Instruktor za 6. in 7. gimn. raz. se išče za graščino na deželi čez voletje, ev. takol. Ponudbe pod 1875 2565 na upravo Slov. Nar.

Proda se skoro nov majhen ležer bencinov motor do 2 HP in moško kolo. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 2552

Prodajalka starejša, sretna, dobro izveščena v manufakturni stroki, in učenka

poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, se sprejmeta pri študiju škot. trgovina z manufakturnimi blagami v J. Bistrici, Julijska Brana. 2541

Lepi novi vile s krasnim vrtom se prodajo v Ljubljani. Kapeu se takoj prepusti moderniziranje. Pismena vprašanja pod „Vile“ 2552 na upravnistvo Slovenskega Naroda. 2552

Kremo pripravi Jurjevo, Cipulin, nadaje se (biks), mast za čevlje in apreturo usnje po najnižjih cenah pri prodaji. Osvaid Doboš, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9. 2587

Blagajna železno kupi tovarna „Lana“, Zgornje-Lesce. 2561

Anton Kuuc, gostilničar in posestnik. Pogreb predragega pokojnika se vrši v sredo 13. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti na pokopališču v Dolenji Logatec. DOLENIJ LOGATEC, dne 12. aprila 1921. Marija Kuuc, soproga. — Josip Iva, Anton, Mišica in Stanko, otroci.

Ivan Kramer, trgovec v Trbovljah. Znanstvo v Trbovljah naznanja žalostno vest, da je njega dolgoletni zaslužni blagajnik in gerentski svetnik, gospod Ivan Kramer, danes ob 1. ponoči preminul. Trbovlje, dne 11. marca 1921. Gerent: Fr. Mercina.

Ivan Kramer, predsedstvo JUZ. Predsedstvo JUZ naznanja tužno vest, da je njen odbornik, tovariš Ivan Kramer, v ponedeljek preminul. Pogreb bo v sredo ob 4. uri popoldne. Predsedstvo JUZ.

Ivan Kramer, trgovec v Trbovljah. Krajni šolski svet v Trbovljah naznanja žalostno vest, da je v ponedeljek, dne 11. aprila 1921 preminul njegov vesten in marljivi član, gospod Ivan Kramer, načelnik. Vedničk.

Mehanična vrvarna, terinica, prednica Anton Šinkovec, Kranj-Grosuplje sprejme za tvorice Grosuplje

Čebulno seme originalne italijanske vrste, gente Mar-mouth, jaune geant — Rocca, rouge geant Ro ca Brunn, se dobe pri Seiva & Kemp, Ljubljana, Warševa ulica št. 12

Kupi se enodružinska hiša, ako mogoče z vrtom. Ponudbe pod „Mirna družina 2499“ na upravo Slov. Naroda. 2499

Priljučna hiša z vrtom se prodajo. Voč se proizvaja v Komenškem ulici št. 8 v prtilju. 2471

Okoli 30.000 komadov priljučnih sarkovih mladik Varkljan, posestnik v Kotjem. 2560

Proda se ceno klavir. Naslov pove uprav. Slov. Nar. 2564

la Perillandcement na drobno in debelo, osem. ovi plošče za tlak stopnice iz umetnega kamena in dr. cen. izd. dobavlja najceneje Betonka tvornica J. Giklar Ljubljana. Izvrševanje hišnih kanalizacij. 2574

Trgovski učenec se takoj sprejme pri tvrdi K. Weck trgovina s specijlo z železnino v Cerknici. 2569

Po ceni iz velika zaloga novih dvookolov različne pnevmatike tudi za otroče vozičke, šivalni stroji, in vsakovrstni deli pri Bateln, Ljubljana, Stari trg 28. Sprejemajo se dvookolov, otroški vozički, šivalni stroji itd. v popravilo. Mehanična delavnica Karlovska c. 4.

Varjeno jedilno sol, čisto belo jedilno kameno sol, mleto 1, kameno sol v kosih. Gienberjevo SOL. Cement la Perilland prve kakovosti dobavlja na vagone najceneje in točno Grosnik-Smagobana Hans Wurtagers Nachf. Ges. m. b. H. Graz. Vprašanja in naročila našemu zastopniku za SHS Kranje Krappek, Maribor, Tatarska ulica 19.

Električna centrala mesta 5 metra potrebuje največ 20 komadov 9 metrov dolgih mehkih lesenih stebrov, ki morajo imeti na gornjem kraju najmanj 15 cm debeline morajo biti ravni, zaradi in suhi, ne grčavi. Seme blago ki se mora takoj predati železno us odpravo pride v obzir. Ponudbe na adresi: Električna centrala grada Zamborn. 2568

z vrtom se prodajo. Cena na Reznik 55. — Električna in vodovod v hiši. 2545

Podpisani mestni magistrat prodajo večjo množino škarnega popirja. Kupci lahko ob uradnih uradnih urah v magistratni registraturi ogledajo ta popir ter stavijo ponudbe. Mestni magistrat Radulski dne 5. aprila 1921.

Ivan Magdič, broječ Ljubljana, Škafaršiča ul. 7. Priporoča se za izdelovanje oblek

sol v gradah sveže (Blauh) sol živilsko-solodrečo kmeti. Cement la Perilland prve kakovosti

sol v gradah sveže (Blauh) sol živilsko-solodrečo kmeti. Cement la Perilland prve kakovosti

dobavlja na vagone najceneje in točno Grosnik-Smagobana Hans Wurtagers Nachf. Ges. m. b. H. Graz. Vprašanja in naročila našemu zastopniku za SHS Kranje Krappek, Maribor, Tatarska ulica 19.

ZAHVALA. Za obile dokaze iskrenega sočutja ob smrti našega ljubljenege očeta, oziroma starega očeta, gospoda Jerneja Trebarja za poslano cvetje in obile spremstvo na njegovi zadnji poti izrekamo vsem svojo najprizrečnejšo zahvalo. LJUBLJANA, dne 12. aprila 1921. Zahvaljubi ostali.

Pomočnik manufakturne stroke se takoj sprejme pri tvrdi Franc Mathes-ovi naslednik v Brečah ob Savi. Ponudbe z navadno plačo. 2541

Kupim dva stroja za mletje ječme in čreca. J. Plamšček, Kamnija-Nove mesto. 2536

Moško kolo, jako trpešno, se prodajo za ceno K 3398. — Ogleda se od pul 1. do 2. pop. Krakovska ulica 20. 2568

Sprejme se prodajalka popolnoma izučena v pa-pirni stroki. Ofrje je poslani na pešni predal Ljubljana 199. 2560

Hiša s trgovino, lenim vrtom in 44 oralom njeve in prometni cestni se radi odnolavanja izpod vsane prodajo. Ponudbe na Iva Graya 4, Maribor, Petružijevska ulica št. 33. 2470

z vrtom se prodajo. Cena na Reznik 55. — Električna in vodovod v hiši. 2545

St. ad 20/17. 2554

Razglas. Podpisani mestni magistrat prodajo večjo množino škarnega popirja. Kupci lahko ob uradnih uradnih urah v magistratni registraturi ogledajo ta popir ter stavijo ponudbe. Mestni magistrat Radulski dne 5. aprila 1921.

Ivan Magdič, broječ Ljubljana, Škafaršiča ul. 7. Priporoča se za izdelovanje oblek

sol v gradah sveže (Blauh) sol živilsko-solodrečo kmeti. Cement la Perilland prve kakovosti

sol v gradah sveže (Blauh) sol živilsko-solodrečo kmeti. Cement la Perilland prve kakovosti

dobavlja na vagone najceneje in točno Grosnik-Smagobana Hans Wurtagers Nachf. Ges. m. b. H. Graz. Vprašanja in naročila našemu zastopniku za SHS Kranje Krappek, Maribor, Tatarska ulica 19.

Sprejme se več različnih raznašalcev Slovenskega Naroda

Večje češoslovaško tekstilno podjetje specializirano za podložne blagove ter povolnato pisano in medne blago išče prvovrstnega zastopnika

Natančne ponudbe pod „A. W. 25890 (332)“ na Annoncen — Expedi-tion W. Becker Nachf. A. G. Wien I., Wollzeile 16.

Proda se osebni avtomobil Fiat 38/18 HP s predvojnimi motorjem, popolnoma prenovljen, dve karoseriji — Ena odprta, porabna za prevoz 10 oseb ali lahkih tovorov (do 1000 kg) in ena zaprta (limuzina). Ogleda se lahko v delavnici St. Vid nad Ljubljano hiš. št. 69. — Dopisi na anonimno ekspedico AL. MATELIC, Ljubljana, pod šifro: „Auto“.

Dober, sortiran češki rjavi in črni premog se odda po ugodni ceni. Dobro uvedeni predalci in konsumentni premog na veliko naj pisno na E. Hüger, Praga, Bubeneška 17. A. 2529

Najcenejše pleskanje železa „Philigraphit“ specijalna barva proti rji. Samo enkratno pleskanje za 5 let. Brez uporabe minija. Domač izdelak. „Promet“ tehn. ind. podjetje dr. z. o. z. v Ljubljani. Kovine, gume, barve, kemikalije, strojna olja, bencin.

VINO najboljša vrsta samo pri tvrdki Tomasović i Visković Zagreb, Palmotičeva ul. 22. Zahtevajte specialne ponudbe osobito za dalmatinsko, banatsko, sremsko in vilanjsko vino.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA LJUBLJANA - STRITARJEVA ULICA 2. se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle. Prodaja srečke razredne loterije. Telef. števil. 261 in 413. Brzojavni naslov: „Banka“, Ljubljana. Delniška glavnic K 50,000.000. Rezervni zakladi 45,000.000